

ВІК СЕКСУАЛЬНОЇ ЗГОДИ В УКРАЇНІ

Вік сексуальної згоди – це вік, починаючи з якого особа є спроможною дати свідому згоду на сексуальну взаємодію з іншою особою.

В Україні вік сексуальної згоди – 16 років. Це означає, що особа молодша за 16 років не може дати згоду на статеві зносини, навіть якщо такі статеві зносини мають добровільний характер.

Згідно українського законодавства сексуальні зносини з особою, яка молодша за 16 років, криміналізовані та розглядаються як:

- вчинення дій сексуального характеру з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку (ст. 155 Кримінального кодексу України, ККУ)
- розбещення неповнолітніх (ст. 156 ККУ).

Стаття ККУ	Текст статті[1]	Покарання	Інші важливі елементи
ч. 1 ст. 155 ККУ	Вчинення повнолітньою особою дій сексуального характеру, пов'язаних із вагінальним, анальним або оральним проникненням в тіло особи, яка не досягла шістнадцятирічного віку, з використанням геніталій, іншого органу чи частини тіла або будь-якого предмета.	Караються обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.	Склад цього кримінального правопорушення утворюється, якщо особа кривдника усвідомлювала (достовірно знала або припускала), що потерпіла особа не досягла шістнадцятирічного віку. Так само й тоді, коли особа кривдника повинна була і могла це усвідомлювати.
ч. 2 ст. 155 ККУ	Ті самі дії, вчинені близькими родичами або членами сім'ї, особою, на яку покладено обов'язки щодо виховання потерпілої особи або піклування про неї, або якщо вони поєднані з наданням грошової чи іншої винагороди потерпілій особі чи третій особі або з обіцянкою такої винагороди, або якщо вони спричинили безплідність чи інші тяжкі наслідки.	Караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.	Сумлінна помилка щодо досягнення шістнадцятирічного віку особою, з якою вчинялися дії сексуального характеру, виключає відповідальність за ст. 155 ККУ.

[1] У статтях 155, 156 ККУ під близькими родичами або членами сім'ї слід розуміти осіб, визначених пунктом 1 частини першої статті 3 Кримінального процесуального кодексу України, а саме: чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням, а також особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки, у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі.

Стаття ККУ	Текст статті	Покарання	Інші важливі елементи
ч. 1 ст. 156 ККУ	Вчинення розпусних дій щодо особи, яка не досягла шістнадцятирічного віку.	Караються обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.	Такий злочин виражається у вчиненні розпусних дій сексуального характеру, здатних викликати фізичне і моральне розбещення неповнолітніх. Дії кривдника не мають бути пов'язані із вагінальним, анальним або оральним проникненням в тіло особи, як наприклад за ст. 155 ККУ.
ч. 2 ст. 156 ККУ	Ті самі дії, вчинені щодо малолітньої особи або вчинені членами сім'ї чи близькими родичами, особою, на яку покладено обов'язки щодо виховання потерпілого або піклування про нього.	Караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.	Розпусні дії можуть бути: • фізичними (оголення статевих органів винної чи потерпілої особи, непристойні доторкання до статевих органів, які викликають статеві збудження, навчання статевим збоченням, імітація статевого акту, схиляння або примушування потерпілих до вчинення певних сексуальних дій між собою, вчинення статевих зносин, акту онанізму у присутності потерпілої особи тощо) • інтелектуальними (цинічні розмови з потерпілою особою на сексуальні теми, ознайомлення дитини із порнографічними зображеннями, відеофільмами тощо).

При цьому, кримінальна відповідальність за ст.ст. 155, 156 ККУ настає в разі вчинення таких злочинів повнолітньою особою, тобто особою, яка досягла 18-річного віку.

ВАЖЛИВО!

Якщо сексуальні зносини відбулись між двома особами, які не досягли віку згоди, за взаємною згодою, притягнення до кримінальної відповідальності виключається.

Ця довідка розроблена Данською радою у справах біженців (DRC) завдяки фінансуванню від Європейського Союзу, а також щирій підтримці американського народу, наданій через Бюро з питань гуманітарної допомоги Агентства США з міжнародного розвитку (USAID).

Деякі терміни, що використовуються у цьому документі, взяті із законопроектів або чинного законодавства. Відповідальність за зміст довідки несуть виключно автори. Погляди, висловлені в цьому документі, жодним чином не повинні сприйматися як відображення офіційної позиції Європейського Союзу, USAID, уряду США чи DRC. Ні Європейська комісія, ні уряд США не несуть відповідальності за будь-яке використання інформації, що міститься в довідці.